

Protokoll

Samisk kirkeråd (SKR)

28.-29.november 2013

Hamarøy – Hábmær

Til stede:

Anne Dalheim, leder

Ingar Nikolaisen Kuoljok

Jovna Z. Dunfjell

Tor Berger Jørgensen

John Erland Boine – varamedlem

Kirsten Isaksen – varamedlem

Mareno Mikkelsen – varamedlem (innkalt spesielt fra området)

Forfall:

Mari Helander

Liv Eli Holmestrand

Linn Ellen Kristina Leine Sivertsen

Fra sekretariatet:

Tore Johnsen

Gerd Karin Røsæg

Vidar Andersen

Møtesteder

Første møtedag Hamarøy hotell, Innhavet - Strávvenjunnje.

Andre møtedag Árran lulesamiske senter, Ájluokta – Drag.

Andakter

Morgenandakt ble holdt av Jovna Dunfjell første dagen, og Tor B. Jørgensen på kirkegammetomta til Ingar N Kuoljok andre dag. Rådsmøtet ble avsluttet med at Tor B. Jørgensen lyste velsignelsen.

Salmekveld og samtale om forsoning

Det ble holdt salmekveld i Tømmernes kirke, med deltakelse av det samiske koret Drag Jiena. Salmekvelden ble ledet av Vidar Andersen, mens Tor B. Jørgensen innledet med nådehilsen og avsluttet med velsignelsen. Etter kaffen var det en samtale om forsoning ledet av Ingar N. Kuoljok.

Møte med Árran lulesamiske senter

Samisk kirkeråd og Árran lulesamiske senter hadde et uformelt møte. Det ble spesielt pratet om utfordringer knyttet til implementering av individuelle rettigheter i møte med det offentlige.

Eget samtalereferat er skrevet fra møtet.

Saksliste

SKR 23/13 Protokoller

SKR 24/13 Referatsaker

SKR 25/13 Orienteringssaker

SKR 26/13 Ny møtedato rådsmøte september 2013

SKR 27/13 Nye valgeregler – menighetsråd - bispedømmeråd og Kirkerådet – annengangs behandling etter høring (KR 68/13)

SKR 28/13 Den norske kirke og menneskerettighetene (KR 62/13)

SKR 29/13 Den norske kirkes grunnlag (KR 59/13)

SKR 30/13 Statsbudsjettet 2015 (KR 54/13)

SKR 31/13 Visjonsdokument for Den norske kirke 2015 – 2019 (KR 64/13)

SKR 32/13 Folkekirke i relasjon til samisk kirkeliv

SKR 33/13 Videreføring av forsoningsarbeidet

SKR 34/13 Oppfølging av Strategiplan for samisk kirkeliv

SKR 35/13 Godkjenning av bruk av nordsamiske prøvetekster som preken- og lesetekster

SKR 36/13 Eventuelt

SKR 23/13 Protokoller

1. Protokoll fra møte i Samisk kirkeråd 19. – 20.09.2013 i Oslo.

Vedtak

Samisk kirkeråd godkjenner protokollen.

SKR 24/13 Referatsaker

1. Protokoll fra møte i Kirkerådet 26. – 27.09. 2013 i Oslo
2. Protokoll fra Mellomkirkelig råd 19. – 20.09.2013 i Oslo

Vedtak

Samisk kirkeråd tar referatsakene til orientering.

SKR 25/13 Orienteringssaker

1) Muntlige orienteringer fra generalsekretæren

1. Den norske kirkes urfolksarbeid - oppdatering
2. Kirkenes verdensråds generalforsamling i Busan, Sør-Korea
3. Informasjon om ny nettløsning for den norske kirke, Kirkenett
4. Møtepunkter med Nord-Hålogaland bispedømme
5. Kirkelig markering av i grunnlovsjubileet 2014 – aktuelle arrangementer

2) Brev og andre dokumenter

1. Artikkel: En røst fra norr, biskop Samuel Salmi i Suomen Kuvalehti (finsk ukemagasin, opplag 100 000), 20. september 2013
2. Brev: Kirkens Nødhjelp om urfolksstilling i KV og urfolksmidler fra Norad.
3. Mail: Joik i kirka, mail fra Kristian Paulsen, kontor
4. Tilstandsrapport for Den norske kirke.
5. Sammen – samliv og samlivsordninger i et kirkelig perspektiv. Rapport
6. Behov for bibeloversettelse. Brevkorrespondanse
7. WCC Pre-Assembly og Assembly – urfolksrelaterte dokumenter

3) Mediesaker

Vedtak

1. Samisk kirkeråd tar orienteringssakene til orientering.
2. Samisk kirkeråd er under møtet gjort kjent med uavklarte forhold rundt levninger fra et samisk gravsted i Tysfjordområdet. Samisk kirkeråd oppfordrer Sør-Hålogaland biskop til å jobbe fram et notat om dette til videre drøfting i rådet.

SKR 26/13 Ny møtedato rådsmøte september 2014

Sammendrag

Samisk kirkeråd vedtok møteplan for 2014 i sak 14/13 på møtet i Oslo 19.-20. september d.å. På grunn av at møtet i september sammenfaller med andre møter vil det være gunstig å endre møtetidspunkt.

Vedtak

Samisk kirkeråd vedtar følgende endring på møteplanen for rådsmøter 2014: møte holdes 16. – 17. september i Porsanger.

SKR 27/13 Nye valgeregler – menighetsråd – bispedømmeråd og Kirkemøtet – annengangs behandling etter høring

Sammendrag

Kirkerådet behandlet forslag til nye regler for valg av menighetsråd og forslag til nye regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet 26. september 2013. Samisk kirkeråds behandling av regler for valg av representanter for samisk kirkeliv til bispedømmeråd og Kirkemøte på rådets septembermøte (SKR 16/13) ble tatt hensyn til i Kirkerådets behandling av saken.

Forslaget, med noen mindre justeringer etter kirkerådsmøtet, har vært på alminnelig høring i perioden fra 27. september til 8. november. Parallelt med høringen har alle menigheter som fremdeles er med i prøveordningen med valg av halve menighetsrådet annethvert år vært invitert til å svare på en spørreundersøkelse om ordningen.

På bakgrunn av møtet i Kirkerådet 26. september, høringen av forslagene til valgeregler samt svarene på spørreundersøkelsen, legges det nå frem justerte forslag til regler for valg av menighetsråd og for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Det bes om fullmakt til at direktøren kan ferdigstille saksdokumentet til Kirkemøtet 2014 på bakgrunn av saksbehandlingen i Kirkerådet i september og i desember.

Samisk kirkeråds behandling av saken anbefales avgrenset til valgordningen av samiske representanter til bispedømmeråd og Kirkemøte. Valgordninger for samisk representasjon i disse organene er berørt på følgende punkter i saksdokumentet:

- Punkt 2.4.1 Tidsfrist for stemmegivning..., de 2 siste avsnittene.
- Punkt 2.6 Valg av representanter for samisk kirkeliv til bispedømmeråd og Kirkemøtet
- 5. Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Se følgende paragrafer:
 - § 1-1. (1) e.
 - § 1-2
 - § 2-7 (1) a.
 - § 3-1 og 3-2

Vedtak

Samisk kirkeråd gir sin tilslutning til reglene for valg av samiske representanter til bispedømmeråd og Kirkemøtet slik de foreligger i saksdokumentet, og anbefaler Kirkemøtet å vedta disse.

SKR 28/13 Den norske kirke og menneskerettighetene

Sammendrag

Etter anbefaling fra Mellomkirkelig råds møte 19.-20. september 2013 ba Kirkerådet i sitt møte 26.-27. september om at Kirkemøtet behandler saken *Den norske kirkes engasjement for menneskerettighetene* i 2014, basert på utredningen *Sett undertrykte fri! Den norske kirkes engasjement for menneskerettighetene* som da ble presentert for rådene. Begge rådene ga innspill til innholdet i sakspapir og forslag til vedtak for Kirkemøtet. Mellomkirkelig råd får nå saken til 3. gangs behandling og bes om å gi respons til forslag til vedtak og sakspapir før det oversendes Kirkemøtet. Kirkerådet behandler saken i sitt møte 5.-6. desember.

Grunnlaget for saken er utredningen *Sett undertrykte fri! Den norske kirkes engasjement for menneskerettighetene* som er forfattet av Mellomkirkelig råds menneskerettighetsutvalg på bestilling fra Mellomkirkelig råds møte i mars 2013. Dokumentet drøfter hvordan Den norske kirke i dag utfordres av det internasjonale menneskerettighetssystemet, og hvordan en kirkelig respons bør innrettes.

Samisk kirkeråds vedtak i sak SKR 18/13 var ikke innarbeidet i det opprinnelige saksdokumentet. Samisk kirkeråds sekretariat har lagt inn noen ekstra avsnitt for å ivareta anliggendet i Samisk kirkeråds vedtak. Alle disse avsnittene er markert med gult.

Vedtak

Samisk kirkeråd viser til vedtak i sak SKR 18/13 og vil understreke at den menneskerettslige dimensjonen i arbeid med samisk kirkeliv og urfolks rettigheter ivaretas i tråd med Strategiplan for samisk kirkeliv.

SKR 29/13 Den norske kirkes grunnlag

Sammendrag

Kirkemøtet i 2011 la opp til at etter utløpet av kirkeforliket, bør Den norske kirkes formelle læregrunnlag forankres i vedtak fattet av Kirkemøtet selv. Kirkerådet følger opp dette ved første mulige høve i form av en sak for Kirkemøtet i 2014. Kirkerådet foreslår at Kirkemøtet i 2014 treffer de nødvendige vedtak knyttet til prosessuelle spørsmål samt legger enkelte føringer for arbeidet frem til en sak i 2015, der Kirkemøtet kan treffe vedtak der det bekrefter Den norske kirkes læregrunnlag.

Kirkerådet foreslår at læregrunnlaget skal inngå i et nytt, øvre regelverk for Den norske kirke. Det foreslåtte navnet er *Den norske kirkes grunnlag*. Dette regelverket skal – slik Kirkemøtet i 2006 og 2007 har uttalt – bli en slags «Grunnlov» for kirken. Her skal kun tas med det som er av overordnet betydning for kirken. Bare dette bør være beskyttet av særlige endringsregler. Nettopp derfor bør ikke hele den fremtidige kirkeordningen tas inn her. I dagens rettslige situasjon er det heller ikke mulig.

Saksfremlegget utdyper hvilke typer emner som kan tenkes å inngå i et slikt regelverk – herunder i form av en første skisse til illustrasjon. Videre gis en presentasjon av den videre saksbehandling frem til Kirkemøtet i 2015.

Vedtak

Samisk kirkeråd anbefaler Kirkerådet å oversende sak om Den norske kirkes grunnlag til første gangs behandling i Kirkemøtet 2014 og gir sin tilslutning til forslag til vedtak i sak KR 59/13.

SKR 30/13 Statsbudsjettet 2015

Vedtak

Samisk kirkeråd tar saken til orientering.

SKR 31/13 Visjonsdokument for Den norske kirke 2015 – 2019

Sammendrag

Kirkemøtet skal vedta et nytt visjonsdokument for Den norske kirke for neste fireårs periode siden nåværende visjonsdokument går til og med 2014. Kirkerådet har et ansvar for å samordne plan- og strategiarbeidet i Den norske kirke. Satsingsområder blir fremmet på et senere tidspunkt.

Den norske kirkes relasjoner til staten er under endring. På flere områder, der staten har hatt ansvaret, vil valgte kirkelige organer få nye roller. Visjonsdokumentet skal tegne et bilde av kirken, dens selvforståelse, visjon og oppdrag. Dette bildet skal konkretiseres gjennom tydelige signaler til arbeidet med andre dokumenter.

Etter at dokumentet ble behandlet i Kirkerådets møte i 26.-27. september 2013 har det vært sendt på høring til bispedømmerådene og KA (Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon). Høringsfristen ble satt til 12. november 2013. Alle bispedømmerådene har svart og alle høringsuttalelsene er vedlagt saksdokumentet. KA har ikke levert noen høringsuttalelse.

Det er et stort flertall i bispedømmerådene for å ta ut formuleringen « I Kristus, nær livet» i innledningen til visjonsformuleringene. Videre ønsker 10 av 11 å beholde visjonsformuleringene fra forrige periode: Den norske kirke – en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke. Koblet til disse fire kjerneordene – gir visjonen et helhetlig budskap om at kirken vil være til stede for mennesker som en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke. Visjonen følges opp av forklaringer til de fire kjerneordene om folkekirken. De er knyttet opp til underpunkter som skal underbygge og gi retning og rolleforståelse. Forklaringene er ikke fullstendig utfyllende, men gir likevel hjelp til forståelse og retning for tolkningen.

Når saken blir behandlet av Kirkemøtet vil dokumentet bli oppdatert etter behandlingen i Kirkerådet og bispedømmerådene høringsuttalelser vil bli innarbeidet i dokumentet.

Kirkemøtets vedtak binder de sentralkirkelige råd, de er også førende for bispedømmerådene. Kirkemøtet kan ikke fatte vedtak som binder lokalkirken, det er derfor viktig å finne formuleringer som skaper oppslutning og engasjement i de endringsprosessene som nå skjer de kommende år.

Vedtak

Samisk kirkeråd anbefaler at forslag til visjonsdokument for Den norske kirke for 2015 – 2019 legges fram for Kirkemøtet til endelig vedtak.

SKR 32/13 Folkekirke i relasjon til samisk kirkeliv

Sammendrag

Samisk kirkeråd har i vedtak bedt «sekretariatet utarbeide et notat som vurderer folkekirkebegrepet i relasjon til samisk kirkeliv, som grunnlag for videre drøfting i rådet» (SKR 24/11). På denne bakgrunn legges et refleksjonsnotat skrevet av generalsekretæren fram for Samisk kirkeråd til drøfting.

Forståelsen av folkekirkebegrepet er aktualisert med ny § 16 i Grunnloven, og en drøfting av begrepet bør særlig sees i sammenheng kirkeordningssaken, og tidligere saker som setter folkekirkebegrepet i relasjon til samisk kirkeliv. Selv om drøftingen kan ha særlig relevans for kirkeordningssaken, vil den

også ha mulige tilknytningspunkter til en rekke andre saker i saker, f.eks. Den norske kirkes visjonsarbeid, arbeidet med valg og demokrati, reformasjonsjubileet i 2017, samt en rekke andre saker

Vedtak

"Den norske kirke, en evangelisk-luthersk kirke, forbliver Norges folkekirke" heter det nå i Grunnloven.

Ordene "folk" og "folkekirke" er flertydige ord som også bærer med seg nasjonale og etniske assosiasjoner. Dette er tydelig i den samiske erfaringen både i historien og nåtid. På denne bakgrunn har Samisk kirkeråd ønsket en nærmere drøfting rundt dette viktige, grunnlovsfestede begrepet og bedt rådets generalsekretær komme med et utdypende refleksjonsnotat.

Notatet klargjør hvor sammensatt begrepet "folk" er og viser hvordan tre ulike ord for folk på gresk, synliggjør ulike dimensjoner ved ordet: folk som etnisk gruppe (ethnos), folk som sosial-politiske størrelse (demos), og gudsfolket i nytestamentlig betydning som omfatter alle etnisiteter og kulturer (laos). Særlig siste begrep er et teologisk begrep som bærer i seg normativ betydning for kirken.

Notatet beskriver en avgjørende utvikling i Den norske kirkes selvforståelse fra i hovedsak "en folkekirke uten urfolk" i retning av "en folkekirke med urfolk". Dette har sammenheng både med en ny kritisk, forståelse av Den norske kirkes etniske "blindhet" gjennom møte med ny samisk kulturell bevissthet og med den økumeniske bevegelses fokus på den verdensvide kirkes etniske, kulturelle og teologiske mangfold.

I et slikt mangfoldsperspektiv er et aktivt og profilert samisk kirkeliv en viktig forutsetning for at Den norske kirke kan være en folkekirke som reflekterer en utvidet forståelse av begrepet "folk".

SKR 33/13 Videreføring av forsoningsarbeidet

Sammendrag

Samisk kirkeråd har fått spørsmål om Samisk kirkeråd kan overta rollen som prosjektpartner i et utvekslingsprosjekt mellom Institute for Healing of Memories i Sør-Afrika og Norge. Prosjektet omfatter utveksling av 2 unge personer fra henholdsvis Norge til Sør-Afrika og Sør-Afrika til Norge (altså 4 personer) for en periode på 11 måneder årlig fram til 2020. Fredskorpset har gitt tilsagn om full finansiering av prosjektet. Hovedprosjektpartner trakk seg før prosjektet ble igangsatt. Dette åpner for at Samisk kirkeråd overtar prosjektet, men det forutsetter en reforhandling av avtalen.

Det aktuelle prosjektet springer ut av kontakter som ble skapt mellom dialog- og forsoningsprosjektet i Nord-Salten (2005-2008) – hvor Steffensen var prosjektleder – og miljøer i Sør-Afrika, da særlig Institute for Healing of Memories. *Strategiplan for samisk kirkeliv* sier at "det bør arbeides for videreutvikling og spredning av erfaringene fra det lulesamiske forsonings- og dialogprosjektet" (s. 87).

Sakspapiret oppsummerer Samisk kirkeråds føringer og aktiviteter i perioden 2011 – 2013 med hensyn til videreføring av forsoningsarbeidet. Sekretariatet vurderer at rollen som evt. hovedpartner i utvekslingsavtalen, slik den foreligger, vil dreie fokus fra primæraktivitet til sekundæraktivitet, og at det ikke er administrativ kapasitet til å omforhandle avtalen innen de fristene som er gitt. På denne

bakgrunn anbefales Samisk kirkeråd til å takke nei til tilbudet, og ikke gå videre i prosessen med reforhandling av avtalen med Fredskorpset og Institute for Healing of Memories.

Vedtak

1. Samisk kirkeråd ser at kontakten og erfaringsutvekslingen med Institute for Healing of Memories i Sør-Afrika har vært svært verdifull for det samiskrelaterte forsoningsarbeidet i Den norske kirke, og rådet er takknemlig for de initiativene som er tatt i Hamarøy for å videreutvikle kontaktene som ble etablert gjennom det tidligere lulesamiske dialog- og forsoningsprosjektet.
2. Samisk kirkeråd anser det som viktig å videreføre og videreutvikle de igangsatte prosessene på forsoningsfeltet, og sekretariatet bes, i samarbeid med Sør-Hålogaland bispedømmeråd, avklare muligheter for organisering og finansiering av det videre arbeidet med saken.

SKR 34/13 Oppfølging av Strategiplan for samisk kirkeliv

Sammendrag

Denne saken er en orienteringssak som gir det valgte rådet en oppdatering på status og fremdrift i implementeringen av *Strategiplan for samisk kirkeliv*, som har 2012 – 2016 som handlingsplanperiode. Saken setter også noen foreløpige fokus for Samisk kirkeråds prioriteringer og ressursbruk i 2014.

Vedlegget “Oppfølging av handlingspunkter i Strategiplan for samisk kirkeliv” gir en oversikt over status for hvert av de handlingsorienterte føringene i strategiplanen (kulepunktene i strategiplanens kap 5).

Mens vedlegget gir en detaljoversikt over status, gir saksdokumentet en overordnet vurdering av status med fokus på nye ressurser (stillinger) og et utvalg igangsatte tiltak. Med hensyn til refleksjonen om videre prioriteringer bes rådet vektlegge gjennomgangen i saksdokumentet fremfor formuleringene i vedlegget, da formuleringene i vedlegget ikke tar tilstrekkelige høyde for behovet for å prioritere blant tiltakene i 2014.

Mens *Strategiplan for samisk kirkeliv* så langt har generert lite med hensyn til nye stillinger, synes Samisk kirkeråd etter forholdene å være relativt godt i gang med implementering av sentrale oppfølgingspunkter i strategiplanen.

Vedtak

1. Samisk kirkeråd tar saken til orientering.
2. Samisk kirkeråd er blitt orientert om at det i statsbudsjettet 2014 er lagt inn midler til flere diakonstillinger i Den norske kirke. Samisk kirkeråd anser det særlig viktig å få ressurser til to samiske diakonstillinger i tråd med *Strategiplan for samisk kirkeliv*, og støtter dermed forslaget som legges fram for Kirkerådet (jf sak KR 65/13).

SKR 35/13 Godkjenning av bruk av nordsamiske prøvetekster som preken- og lesetekster

Sammendrag

Bibelselskapet har i brev av 5. november d.å. søkt Kirkerådet om tillatelse til å bruke nordsamiske prøvetekster av Bibelen som preken- og lesetekster i Den norske kirke fram til ny nordsamisk bibel foreligger i 2019. Søknaden gjelder både gudstjenester og kirkelige handlinger. Søknaden er i stor grad tråd med allerede etablert praksis, og anbefales innvilget.

Vedtak

1. Samisk kirkeråd er glad for Bibelselskapets initiativ for tilgjengeliggjøring og utprøving av de nordsamiske prøveoversettelsene av Bibelen.
2. Samisk kirkeråd godkjenner at foreliggende nordsamiske prøvetekster av Bibelen tas i bruk som preken- og lesetekster ved gudstjenester og kirkelige handlinger i Den norske kirke. Godkjenningen gjelder fram til ny nordsamisk Bibel publiseres i 2019 og omfatter de til en hver tid tilgjengeliggjorte nordsamiske prøvetekstene fra Bibelselskapet.
3. Samisk kirkeråds godkjenning gis under forutsetning av at Nord-Hålogaland biskop gir sin tilslutning til slik godkjenning.
4. Samisk kirkeråd anbefaler at Bibelselskapets lager et PDF-dokument med tekstutdragene for hver søndag i kirkeåret, da dette med stor sannsynlighet vil øke bruken av tekstene.

Sak SKR 36/13 Eventuelt

Vedtak

Det utarbeides godtgjøring for rådsleder og rådsmedlemmer fra 01.01.2014 i samsvar med de bestemmelser som legges for Kirkerådets leder og rådsmedlemmer.